

Văn Chương Truyền Khẩu Việt Nam Hiện Đại

» Tác giả: Nguyễn Thiên Thu

Văn chương truyền khẩu Việt Nam có một sức sống mãnh liệt. Chúng ta không biết nó ra đời lúc nào, nhưng hiện nay nó vẫn tiếp tục tồn tại và phát huy mãnh liệt.

Văn chương truyền khẩu còn được gọi là văn chương bình dân vì nó xuất phát trong lòng đại chúng, không ai biết tên tuổi tác giả, nhưng được dân chúng hưởng ứng trong việc sáng tác và truyền bá. Nói *hiện đại* là nói từ 1945 cho đến hiện nay. Trong thời gian này, tại Việt Nam, nhà nước đặt ra các khẩu hiệu và bài ca để tuyên truyền mà họ gọi là vè, là ca dao :

*-Trí, phú, địa, hào,
Đào tận gốc,
Tróc tận rễ.*

*-Tháp Mười đẹp nhất bông sen,
Việt Nam đẹp nhất là tên bác Hồ.*

Thực ra loại này không thể xếp là văn chương truyền khẩu, bởi vì nó được in trong sách giáo khoa, trong các tài liệu tuyên truyền và bắt dân chúng phải tụng hô, phải hát ca. Và loại này không thuộc văn chương bình dân vì không do dân sáng tác, mà đó là công trình của những cán bộ tuyên truyền mà không được dân chúng

hưởng ứng.

Loại văn chương truyền khẩu chính thống là loại văn chương hiện nay được dân chúng bí mật sáng tác, bí mật đọc cho nhau nghe, chưa được ghi chép, sưu tầm và quảng bá sâu rộng trong lòng đại chúng. Chỉ một số rất ít thỉnh thoảng xuất hiện trong tiểu thuyết, báo chí. Văn chương truyền khẩu thịnh phát tại miền Bắc. Ở đây, chúng tôi chỉ nói đến loại văn chương này.

I. HÌNH THÁI VĂN CHƯƠNG TRUYỀN KHẨU

Cũng giống như văn chương truyền khẩu trước 1945, văn chương truyền khẩu hiện đại gồm những hình thái sau :

1-Tục ngữ

Tục ngữ là những câu nói ngắn gọn được dân chúng quen dùng.

-Nhất đội (1), nhì trời.

-Miền Nam nhận họ, miền Bắc nhận hàng (2)

-Một tháng bên tây(3), không bằng một ngày Sài Gòn.

2. Ca dao :

Ca dao là những câu thơ ngắn, thường làm theo thể lục bát:

*-Đừng mê xác cốt, đồng hồ,
Một mai họ về quê họ, họ để ba-lô lại cho mình. (4)*

*-Việt Nam dân chủ cộng hoà,
Đàn ông nằm dưới, đàn bà nằm trên. (5)*

*-Muôn điều cũng tại vua Hùng,
Sinh ra một lũ nửa khùng, nửa điên.
Đứa khôn thì đã vượt biên,
Những đứa còn lại chẳng điên thì khùng.*

3. Câu đối :

Câu đối là những câu văn, lời nói đi với nhau thành cặp song song, đối nhau về vần lẫn ý:

*-Trai công binh như khỉ leo cây,
Gái bộ đội như giường bệnh viện.*

*-Nam Kỳ Khởi Nghĩa mất Công Lý,
Đông Khởi vùng lên hết Tự Do. (6)*

4. Vè :

Vè là một thể thơ bình dân, gồm nhiều câu, thường là 3 câu trở lên, mỗi câu ba, bốn, năm chữ, dùng cước vận hoặc yêu vận.

*-Lẳng lẳng mà nghe, Nghe vè đầu tổ.
Dân Việt rất khó, Vì lũ cộng nô,
Theo lệnh Trung Xô, Dựng màn đầu tổ.
Kìa con đầu bó, Nọ vợ tổ chồng.
Bắt cháu chửi ông, Bắt tớ giết chủ.
Bỏ thím vào rọ, Bỏ chú trôi sông.
Bắt bác mang gông, Bắt bà thất cố
Trường Chinh đầu bó, Ông Hồ giết cô. (chị ?)
Ngàn thằng như thế, Vạn thằng như thế.
Độc ác vô cùng, Dã man khôn kể. !
Chón chón máu rơi, Nơi nơi thịt đổ.
Chúng chẳng là người, Chúng là quỷ dữ. . .*

*-Ăn quận năm,
Năm quận ba.
Xa hoa quận nhất.
Phát đạt Tân Bình,
Linh xình Bình Thạnh.
Ương ngạnh Hóc Môn . (7)*

5. Sám ngữ :

Sấm ngữ là những câu nói bí ẩn, tiên đoán thời cuộc. Có những câu sấm không biết ra đời từ lúc nào nhưng được dân chúng hiện nay rĩ tai nhau.

*-Khi nào đá nổi lông chìm
Đồng khô, hồ cạn, búa liềm ra tro. (8)*

*-Ma vương văn võ kiệt rồi,
Minh vương rồi sẽ ra đời cứu dân. (9)*

*-Khi nao hết bến đò Gianh,
Hết phà Mỹ Thuận, Tất Thành ra tro. (10)*

6. Đặt câu :

Đặt câu toàn một chữ, hay đặt câu theo những chữ viết tắt. Hình thái này mới nhất:

-Vội vàng vào vợ vét, vội vàng về. (11)

*-Đảng đánh đồn địch, đảng đào địa đạo, đảng đánh đĩ,
Cộng cướp của cải, cộng cắt cần cỏ, cộng cướp công.*

-XHCH (xã hội chủ nghĩa) :xếp hàng cả ngày.

-XNCTHDVTN (xí nghiệp công tư hợp doanh vận tải nhẹ) : Xe này của tao họ giựt vì tao ngu. (12)

II. NỘI DUNG VĂN CHƯƠNG TRUYỀN KHẨU

Văn chương truyền khẩu Việt Nam trước 1945 mang nhiều nội dung phong phú phản ảnh tình cảm, tư tưởng, giáo dục, luật pháp, phong tục, tập quán, tín ngưỡng..Việt Nam.

Văn chương truyền khẩu Việt Nam hiện đại cũng phản ảnh nhiều mặt về tư tưởng, tình cảm, chính trị, giáo dục. . của con người và đất nước Việt Nam hiện nay.

1. Xã hội:

Cộng Sản hô hào mục đích của họ là bình đẳng, tự do, đánh tan mọi bất công xã hội, đem lại cơm no áo ấm cho người dân. Nhưng sự thực, chế độ Cộng Sản là một chế độ dã man, tàn bạo nhất trong lịch sử loài người.

Họ bắt dân chúng nhịn đói lao động ngày đêm không được ngưng nghỉ :

*Làm ngày không đủ,
Tranh thủ làm đêm,
Làm thêm ngày nghỉ.*

Họ hô hào dân chúng làm việc để xây dựng xã hội chủ nghĩa nhưng thực sự là để cho giai cấp thống trị hưởng thụ :

*-Một người làm việc bằng hai,
Để cho cán bộ mua đài (13), sắm xe.*

*-Một người làm việc bằng ba,
Để cho cán bộ xây nhà, tậu xe.*

Chế độ Cộng Sản bản chất là chế độ phát xít cộng phong kiến. Chế độ Cộng Sản đã tạo ra một giai cấp mới hưởng thụ. Trên hết là vua và triều đình, dưới là bọn quan lại tham ô, mỗi nhóm đều hưởng những quy chế riêng, có cửa hàng riêng đầy đủ mọi mặt hàng Âu Mỹ trong khi dân chúng thiếu thốn, cực khổ, phải lang thang, buôn bán bất hợp pháp ở chợ trời . Chợ trời là đặc sản của chủ nghĩa Cộng Sản :

*Tôn Đản là chợ vua quan,
Cửa Nam là chợ những gian, nịnh thần.
Đông Xuân là chợ thương nhân,
Vĩa hè là chợ nhân dân anh hùng*

Xã hội Cộng Sản là một xã hội bất công, tham nhũng, ai có tiền bạc, hoặc thân thế thì mới tồn tại:

*Nhất thân, nhì thế,
Tam chế (14), tứ tiền.*

Xuất thân bần cố, khi lên nắm quyền, họ tìm cách chiếm đoạt của dân, trộm cắp tài sản nhà nước để làm giàu. Và Cộng Sản là một xã hội bè phái, không luật pháp, cho nên ăn cắp, phá hoại mà vẫn không bị tù:

*Ăn cắp một đồng,
Thì gông vào cổ
Ăn cắp hàng tỷ,
Xử lý nội bộ.*

Xã hội Việt Nam hiện nay là một xã hội bất công và tham nhũng. Con người coi trọng đồng tiền. Đồng tiền được đề cao triệt để.

*Tiền là tiên, là Phật,
Là sức bật tuổi trẻ
Là sức khoẻ tuổi già.
Là cái đà tiến thân,
Là cán cân công lý.
Tiền! Hết ý !*

Đi đâu, người dân cũng phải có tiền. Đi học, đi nhà thương, ra cơ quan . . . ngoài lệ phí công khai, chúng ta còn phải hối lộ. Ngay trong học đường cũng có nạn hối lộ. những trẻ con muốn học trường tiểu học gần nhà, hoặc trường nổi tiếng, thì cha mẹ phải ký sổ vàng vài triệu bạc. . . Nói chung, thì đi đâu, người dân phải lo thủ tục đầu tiên (15).

Cộng Sản là bọn cướp ngày:

*-Con ơi con nhớ câu này,
Cướp đêm là giặc, cướp ngày công an.*

*-Con ơi, con nhớ điều này,
Cướp đêm là giặc, cướp ngày đảng viên.*

Vi tiền, người Cộng Sản hiện nay đã đánh mất lý tưởng ban đầu. Họ đã trở thành những tư bản đỏ . Do đó, dân chúng đã mỉa mai họ :

*-Bảng đỏ sao vàng,
Sang giàu bỏ đảng.*

Họ bóc lột dân chúng, và có thể làm mọi điều nếu có lợi cho riêng họ.

Chuyện "Thăm lăng Bác" được kể như sau :

Một thương gia ngoại quốc tới Hà Nội để lo việc kinh doanh. Thương gia đó mãi lo các thủ tục giấy tờ, cho đến lúc gần phải lên đường về nước, mà lúc ấy đã năm, sáu giờ chiều, các cơ quan đã đóng cửa, mới nhớ ra mình đã quên một điều khá quan trọng là phải đi thăm lăng Hồ chủ tịch. Ông bèn than thở cùng các nhân viên khách sạn, thì được họ mách nước : Đừng lo! Ông cứ dúi cho họ vài chục đô la là xong. Ông khách ngoại quốc nghe lời bèn chỉnh tề y phục ra thăm lăng Bác. Đến nơi thì hết giờ du khách thăm viếng, cửa lăng đã đóng. Ông khách bèn gặp người gác cổng và nói : Tôi rất kính yêu bác Hồ vĩ đại, nay vì quá bận việc nên tới trễ, xin đồng chí vui lòng cho tôi vào thăm bác. Đồng chí gác cổng mặt sắt đen sì, xua đuổi khách : " Hết giờ làm việc, mai đến! " Ông khách sực nhớ lời khuyên của nhân viên khách sạn, bèn rút ra 50 đô la trao cho đồng chí bảo vệ. Đồng chí bảo vệ liền đổi thái độ hỏi : "Ông muốn vào trong hay muốn tôi mang bác ra đây cho ông xem ?"

Xã hội Việt Nam hiện nay là một xã hội suy đồi, ở đâu cũng có tình trạng lừa đảo, tranh giành quyền lợi, địa vị : ông phò hại ông chánh, đàn anh bóc lột đàn em, công ty này lừa công ty kia, tỉnh này gạt tỉnh nọ. . . Câu chuyện "Chung cư năm tầng" sau đây đã cho chúng ta biết phần nào tính chất xã hội Việt Nam hiện nay.

Một công ty xây dựng quốc doanh xây xong một tòa building 5 tầng cho nhân dân và cán bộ ở. Công ty xây xong, bộ xây dựng bèn cử cán bộ đến thanh tra để nghiệm thu. Sau khi xem xét mọi mặt như xi măng, thép, sơn, gỗ . . . cán bộ thanh tra rất hài lòng. Nhưng có một điều làm thanh tra khó nghĩ, đó là mọi tầng lầu đều không có cầu tiêu dù là cầu tiêu công cộng. Lẽ nào kiến trúc sư hoặc nhà thầu lại bỏ quên một điều quan trọng như thế? Viên thanh tra bèn mở một cuộc họp yêu cầu công ty xây dựng trả lời. Viên cán bộ đại diện công ty xây dựng bèn giải thích :

"Tòa nhà có 5 tầng lầu. Tầng thứ nhất dành cho học sinh mẫu giáo . Các em mẫu giáo ngồi bô cho nên không cần cầu tiêu. Tầng thứ hai dành cho nông dân, mà nông dân thiếu phân canh tác phải ra đồng ngồi để lấy phân bón cây cho nên không cần cầu tiêu. Tầng thứ ba dành cho công nhân, mà công nhân đã sử dụng cầu tiêu xí nghiệp rồi. Tầng thứ tư dành cho cán bộ trung cấp, mà các đồng chí này thường ăn phân(16), ăn bả(17) cho nên không cần cầu tiêu. Tầng thứ năm dành cho cán bộ cao cấp, mà những đồng chí này thường ị lên đầu đàn em, cho nên cũng không cần cầu tiêu. . . "

2. Giáo dục :

Cũng như mọi quốc gia trên thế giới, hai ngành y dược là những ngành học khó nhưng có thu nhập cao cho nên các bậc cha mẹ thường muốn cho con mình học Y, Dược. Các sinh viên, nhất là những giai nhân kén chồng cũng theo bậc thang giá trị mà đảng và nhà nước định sẵn, bởi vì trước 1975, nhà nước và đảng hoàn toàn quyết định trường học và môn học cho mỗi sinh viên. Ai đỗ cao sẽ học Y, Dược, ai đỗ thấp nữa thì học

Bách Khoa, còn hạng bét là Sư Phạm, cho nên quần chúng có câu :

*Nhất Y, nhì Dược,
Tạm được Bách Khoa,
Bỏ qua Sư Phạm.*

Câu ca dao dưới đây vừa phản ánh sự yêu thích ngành y dược của quần chúng, đồng thời nói lên nỗi cay đắng của thanh niên Việt Nam luôn chịu cái nạn bắt lính:

*Sáu năm bác sĩ em chờ,
Ba năm nghĩa vụ em lờ anh đi.*

Tại Pháp cũng như tại Việt Nam Cộng Hoà, thi vào Sư Phạm rất khó. Hơn nữa truyền thống tôn sư trọng đạo đã khiến cho dân chúng Việt Nam luôn tôn trọng thầy giáo, bởi vì họ là những kỹ sư tâm hồn, là thầy của các thầy. Nhưng dưới sự lãnh đạo của Cộng Sản, thầy giáo mất chỗ đứng trong xã hội, và giá trị giáo dục gia đình cũng như giáo dục học đường bị suy đồi . Thầy giáo cũng như giai cấp trí thức trở thành những con người nghèo khổ nhất trong xã hội:

*-Tôi ba mươi, giáo án dân áo mừng Bác, Đảng,
Sáng mông một, thầy giáo tháo giày đạp xích lô.*

*-Nhà văn, nhà giáo, nhà báo, nhà đài,
Bốn nhà cộng lại bằng hai nhà nghèo.*

Vì nền kinh tế kiệt quệ, tuy chống Trung Quốc, Việt Nam theo chân Trung Quốc mở rộng cửa giao thương với nước ngoài. Vì vậy, khoảng 1990, dân Việt Nam đặc biệt là dân miền Nam đua nhau học Anh văn và computer với hy vọng đi làm cho công ty ngoại quốc. Từ đây các trường trung học, đại học đã trở thành những trung tâm sinh ngữ, trung tâm vi tính. Trong lúc này, sinh viên y khoa, dược khoa ra trường thất nghiệp, phải hồi lộ ba, bốn cây vàng mới được xin vào làm việc không công tại các bệnh viện. Bậc thang giá trị xã hội thay đổi :

Nhất Anh, nhì Tin (18)
Tam Kinh (19), tứ Luật.

3. Chính sách của Đảng và Nhà nước

Nhân dân Việt Nam bất mãn trước những chính sách của Đảng và Nhà nước. Sự bất mãn đó được thể hiện qua văn chương truyền khẩu.

-Cộng Sản bóc lột nhân dân. Chúng luôn nói nhân dân làm chủ nhưng thực tế nhân dân là nô lệ, chúng nói học tập cải tạo nhưng thực sự là bỏ tù nhân dân. Chuyện "Thiên lôi xuống trần" như sau:

Ngọc Hoàng Thượng Đế được các vị thần linh ở Việt Nam liên tiếp báo cáo rằng dân chúng Việt Nam dưới ách Cộng Sản rất cực khổ. Ngài bèn sai thiên lôi xuống điều tra.

Thiên lôi xuống trần, thấy nhiều nhà cao cửa rộng bèn hỏi đồng chí công an đứng gác đường : "Đây là nhà của ai?"

Công an đáp : "Nhà của đây tớ nhân dân".

Thiên lôi nghĩ rằng đây tớ mà ở nhà cao cửa rộng thế này thì dân chúng đâu có khổ ! Thiên lôi bèn trở về báo cáo Thượng Đế rằng ở nước Việt Nam dân chúng rất sung sướng, hạng nghèo khổ nhất mà cũng được ở nhà lầu, đi xe hơi, ăn sung mặc sướng. Thượng Đế nghe xong bèn bỏ qua hồ sơ Việt Nam, và cho rằng các vị thần linh Việt Nam báo cáo sai lầm.

Nhưng tiếp theo đó, Ngọc Hoàng Thượng Đế lại được báo cáo rằng sau 1975, dân chúng Việt Nam bị bỏ đói, bị cầm tù rất nhiều. Ngọc Hoàng Thượng Đế lại sai thiên lôi xuống điều tra lần nữa. Thiên lôi đi khắp nơi thấy công an đứng đầy đường bèn hỏi: "Nhà tù ở đâu?"

Viên công an trả lời : "Ở nước chúng tôi nhân dân sống rất tự do, hạnh phúc, không hề có nhà tù".

Thiên lôi bèn bỏ đi nơi khác. Gặp một thường dân, thiên lôi hỏi : "Nhà tù ở đâu?"

Người dân nhìn trước nhìn sau, không thấy ai bèn chỉ vào số 4 Phan Đăng Lưu, Bình Thạnh. Thiên lôi lạ gần, thì không thấy có bóng tù nhân, mà chỉ thấy vài đàn bà trẻ con xách giỏ vào ra. Thiên lôi bèn hỏi người qua đường đây là cơ quan nào, thì được đáp, đây là tòa tỉnh trưởng Gia Định. Thiên lôi đi quanh thì thấy các bảng đề Công ty dịch vụ Bình Thạnh, Trung tâm thể dục thể thao . Mặt tiền số 4 Phan Đăng Lưu là những gian hàng báo chí, gian hàng photocopy, gian hàng điện khí kim loại. . . đối diện với Chợ Bà Chiểu. Thiên lôi tức bực không hiểu tại sao dân chúng dưới trần lại ăn nói lộn xộn như vậy.

Ngài bèn rảo lên vùng Ngã Ba Ông Tạ, thấy nơi đây chợ búa tấp nập, bèn hỏi nhà tù ở đâu. Người dân ngoảnh trước ngoảnh sau rồi chỉ vào Đồng Lợi. Thiên lôi lại gần, thấy bảng đề Khách sạn Đồng Lợi (20). Thiên lôi lấy

làm thắc mắc lẽ nào mà tù nhân lại ở khách sạn ?

Thiên lôi bèn ra miền Trung, đến một nơi thấy có một nơi đề bảng : Trường học tập cải tạo. Thiên lôi đứng xem quan sát, thấy học sinh ở đây toàn là người lớn tuổi. Thiên lôi thấy có người đi qua bèn hỏi : "Đây là chỗ nào?"

Người ấy đáp : "Trường học tập cải tạo".

Thiên lôi hỏi thêm : "Ai học ở đây?"

Người ấy đáp : "Các nguy quân, nguy quyền Sài Gòn".

Thiên lôi bèn trở về tàu trình rằng ở Việt Nam không có nhà tù mà chỉ có trường học. Nên giáo dục ở Việt Nam tốt nhất thế giới. Ở các nước Âu Mỹ, người ta cưỡng bách giáo dục bậc trung học vào lứa tuổi 16, còn ở Việt Nam cưỡng bách giáo dục cả bậc đại học, và cả người trên 18 tuổi . Nguy quân, nguy quyền cũng được nhà nước ưu đãi, cho vào trường để học tập tốt, lao động tốt. .

-Đảng trốn tránh trách nhiệm:

Cộng Sản thường rêu rao đảng lãnh đạo tập thể, đảng sáng suốt. Nếu đảng sáng suốt tại sao dân khổ sở, đất nước tang thương, tại sao đảng hết phạm sai lầm này đến sai lầm khác? Nếu đảng lãnh đạo tập thể thì khi phạm sai lầm, tại sao tập thể đảng không từ chức, không nhận trách nhiệm? Nếu thành công, đảng vỗ tay hoan hô thành công, còn thất bại, đảng đưa ra những con vật hy sinh. Trong vụ cải cách ruộng đất năm 1954-1955 tại sao Hồ chí Minh không chịu trách nhiệm mà lại quy cho Trường Chinh? Nền kinh tế Việt Nam thất bại, tại

sao tập thể đảng không chịu trách nhiệm mà quy cho Trần Phương ?

*Lỗi là lỗi tại triều đình,
Có sao lại chịu một mình Trần Phương ?
Lỗi là lỗi ở trung ương,
Có sao lại chịu Trần Phương một mình ?*

-Cộng Sản bản cùng hóa nhân dân:

Dưới chế độ Cộng Sản, dân ta đói khổ, không cơm ăn, áo mặc :

*-Mỗi năm ba thước vải thô,
Lấy gì che kín cụ Hồ hỏi em ?*

*-Có áo mà chẳng có quần,
Lấy gì hạnh phúc hỏi dân cụ Hồ ?
Có đói mà chẳng có no,
Lấy gì độc lập, tự do hỏi chàng ?*

*- Mâu dịch bán vải cho dân,
May áo chẳng được, may quần không xong.
Chờ ngày kháng chiến thành công,
Hai ta chung một xà-rông cũng tình !*

*-Dân đói mà đảng thì no,
Sức đâu ủng hộ, hoan hô suốt ngày.
Đảng béo mà dân thì gầy
Độn sẵn, độn bấp biết ngày nào thôi ?*

*-Mấy đời bánh đúc có xương,
Mấy đời Cộng Sản mà thương dân nghèo.*

Sau 1975, vì thiếu ngân sách, một số lớn sĩ quan Cộng Sản bị cho phục viên :

*Đầu đường đại tá vá xe,
Cuối đường trung tá bán chè, bán xôi !*

Truyện "Phái đoàn đại biểu miền Nam" có nội dung như sau :

Một phái đoàn đại biểu miền Nam trong đó có các vị dân biểu quốc hội, chiến sĩ thi đua, anh hùng chống Mỹ . . ra Hà Nội hội nghị. Ra đến nơi thì toàn là một lũ xéch xy: đàn ông chỉ mang quần đùi, đàn bà chỉ mang x-líp.

Người ta thắc mắc không hiểu trong Nam khí hậu quá nóng, hay các đại biểu chịu ảnh hưởng văn hóa đòi truy Mỹ nguy mà ăn mặc mát mẻ như thế. . Hỏi ra mới biết rằng các vị ấy đều bị công an trấn lột, bởi vì theo nghị định thủ tướng không biết được ban ra từ thời nào qui định nhân dân và cán bộ đi đường chỉ được mang trong người tài sản trị giá năm ngàn đồng mà thôi. Xét các cán bộ thì thấy ai cũng trên tiêu chuẩn do đảng qui định nên công an tịch thu. Này nhé, đồng hồ rẻ nhất mỗi chiếc cũng hai chục ngàn, bộ vét cũng nửa triệu.

áo thun hai ngàn, xì líp ngoại khoảng 10 ngàn đến 30 ngàn một cái, quần đùi hai ngàn một cái, áo sơ mi từ 10 ngàn đến trăm ngàn một cái. . . . May mà các đồng chí công an cũng nể mặt đại biểu nhân dân chứ không thì . . .

-Đảng buôn dân bán nước:

Đảng bán sức lao động của dân để trừ nợ Liên Xô và các nước Đông Âu. Sau khi Liên Xô tan vỡ, đảng bán đất đai cho ngoại quốc để lấy tiền:

*Ngày xưa giặc Pháp mộ phu,
Ngày nay đảng bán dân ngu lấy tiền.
Đảng ta là đảng cầm quyền,
Đảng bán ruộng đất lấy tiền đảng tiêu!*

Chính sách này đã làm sụp đổ giá trị truyền thống, phá hoại con người và gia đình :

*Có vợ mà cho đi tây,
Xe đạp không khóa để ngay Bờ Hồ. (21)*

-Đảng cầu cạnh tư bản:

Vì kinh tế suy sụp, Liên Xô hờ hững, Trung Quốc hận thù, Cộng Sản Việt Nam xoay ra cầu khẩn kẻ thù xưa là đế quốc Mỹ:

*Ngày xưa chửi Mỹ hơn người,
Ngày nay theo Mỹ chẳng ai bằng mình.*

Truyện "Hồn ma bác Hồ" cũng được gọi là truyện "Quy Mã" có nội dung như sau :

Kinh tế Việt Nam quá suy sụp. Tỉnh Tiền giang lừa tỉnh Tây Ninh mấy trăm triệu, huyện Hóc Môn thiếu tiền tiêu phải bán trường Đảng mà xài. Dân Sài Gòn bảo nhau : "Chỉ có Mỹ mới có thể vực được kinh tế Việt Nam".

Lúc bấy giờ Lê Duẩn, Lê Đức Thọ đều thấy tình hình rất nguy ngập nhưng không biết tính làm sao. Họ đến nhà Phạm Văn Đồng cùng nhau than thở. Bà Phạm Văn Đồng vốn có máu đồng bóng, chịu vợ, Phạm Văn Đồng phải mua sắm áo xanh, áo đỏ cho bà cháu đồng cô bóng cậu, và cho tài xế đưa bà lên điện trong những ngày rằm, mùng một. . . Thời còn sống, bác Hồ biết vợ Phạm Văn Đồng mê tín, nhưng không đưa vợ chồng Phạm Văn Đồng ra kiểm thảo, vì Đồng trung thành, được việc, không khôn như Trường Chinh, không mạnh như Võ Nguyên Giáp.

Nghe các đồng chí thở dài, bà Phạm Văn Đồng bèn góp ý : "Tại sao các chú không cầu hồn bác Hồ lên để xin ý kiến bác?" Nghe lời bà Phạm Văn Đồng, tối hôm đó các đồng chí bèn tổ chức cầu hồn bác. Sau khi đánh chuông mõ, và đọc bài cầu hồn, thì con đồng đã lắc lư cái đầu, rồi ôm mặt khóc nức nở. Phạm Văn Đồng, Lê Duẩn hỏi gì vong cũng chẳng đáp. Bỗng vong đứng phắt dậy, cầm bút viết hai chữ Quy Mã rồi thăng. Cả bọn không ai hiểu gì ráo trọi.

Phạm Văn Đồng nói : Quy là rùa, Mã là ngựa, không hiểu bác nói gì .

Lê Duẩn nói: Chắc bác muốn mình chủ trương tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc như ngựa phi!

Phạm Văn Đồng nói : Mình đã hô hào tiến nhanh tiến mạnh và bên Trung Quốc, Mao chủ tịch cũng đã chủ trương bước tiến nhảy vọt, nhưng tất cả đều thất bại, lẽ nào bác lại bảo ta đi theo dấu xe đồ ?

Nguyễn Văn Linh nói : Hay là bác khuyên ta đi chậm chậm như rùa, đừng chạy nhanh như ngựa ?

Lê Đức Thọ chỉ mặt Nguyễn Văn Linh quát : Tại sao đồng chí dám chủ trương thoái bộ? Cách mạng thì phải tiến lên, chứ không thể đầu hàng!

Thấy hai bên găng quá, Võ Chí Công chủ trương dung hòa : Hay là bác bảo ta lúc thuận lợi thì nên tiến nhanh như ngựa, lúc khó khăn thì nên chậm chậm như rùa.

Lê Đức Thọ trừng mắt nhìn ông già họ Võ : Người Cộng Sản phải cương quyết, dứt khoát, không thể tùy tiện. !

Thấy quá căng thẳng, mọi người từ từ rút lui. Hôm sau, Phạm văn Đồng bèn cho người đi hỏi Đặng Thai Mai, Trần Quốc Vượng, Đào Duy Anh, Nguyễn Đông Chi. . . nhưng chẳng ai giải đáp được. Phạm văn Đồng bèn sai người vào Nam. Không biết cụ Nguyễn Đăng Thục, Bửu Cầm, Nguyễn Duy Cầm, Nguyễn Hữu Lương Thích Trí Quang, hay ai đó đã giải thích như sau : "Quy mã là qua Mỹ. Phải sang Mỹ cầu cứu."

Sau đó, các phái đoàn Việt Nam bí mật sang Mỹ, sang Phi Luật Tân, Indonesia vận động Mỹ bỏ cấm vận. Việt Nam đã giao cho Nguyễn văn Hảo đem hàng triệu đô la lo thủ tục đầu tiên với các viên chức Mỹ cao cấp. Kết quả Mỹ bỏ cấm vận và hai nước bang giao.

Ấy là :

*Hết thời viện trợ Nga, Tàu,
Nay ta qua Mỹ để cầu Mỹ qua !*

4. Bản chất Cộng Sản :

Văn chương truyền khẩu nhằm phê phán bản chất Cộng Sản. Nhiều người cho rằng Cộng Sản biến chất nhưng sự thực từ thuở ban đầu cho đến nay, bản chất của họ vẫn không đổi . Staline, Mao Trạch Đông, Nguyễn Ái Quốc là những con người Cộng Sản tiêu biểu cho tàn ác và xảo quyệt.

-Cộng Sản hiếu chiến, gây chiến tranh khắp nơi :

*Trời sinh Cộng Sản làm chi,
Bắt dân ta phải ra đi chiến trường.
Tuổi trẻ nát thịt tan xương,
Tuổi già tải đạn, tải lương đêm ngày.*

-Cộng Sản gian ác:

Truyện "Anh em nhà Tôn Thất" được kể như sau :

Bác sĩ Tôn Thất Tùng được bác Hồ yêu mến, trọng vọng. Khi Tôn Thất Tùng qua Pháp công tác, các báo chí ngoại quốc xúm lại phỏng vấn:

-Cộng Sản rất ghét quan lại, phong kiến, tại sao ông lại được Cộng Sản tin dùng ? Ngoài ông ra, có ai thuộc giòng Tôn Thất mà được ưu đãi như vậy hay không ?

Tôn Thất Tùng đáp :

-Anh em nhà Tôn Thất chúng tôi được đảng và Hồ chủ tịch tin dùng. Khắp các bộ viện, cơ quan đều có anh em chúng tôi. Bên bộ công an có Tôn Thất Đức, bên bộ ngoại giao có Tôn Thất Tín, bên bộ giáo dục có Tôn Thất Học, bên bộ lao động có Tôn Thất Nghiệp, bên bộ kinh tế có Tôn Thất Thoát, Tôn Thất Thâu, ở hội phụ nữ có bà Tôn Thất Trinh, bà Tôn Thất Tiết. . .

-Cộng Sản ngu dốt, hống hách :

Cộng Sản ngu dốt nhưng luôn khoe trí tuệ, vô học nhưng lại ưa nói giáo dục. Nhân dân Việt Nam đã đau khổ vì chúng đã cai trị nước này:

*- Trời làm một trận sương mù,
Người khôn đi học, thằng ngu làm thầy.
Trời làm một trận gió mây,
Người hiền phải lậy một bầy ác gian !
-Thằng ngụy mà được nói năng,
Thì thằng Cộng Sản hàm răng không còn.*

-Cộng Sản có tinh thần bè phái, dùng người không đúng chỗ :

*-Nhà thơ thì làm kinh tế (22)
Quan thống chế thì đặt vòng xoắn. (23)*

-Cộng Sản tham dân nhưng lại luôn nói đến đạo đức cách mạng :

*-Đạo đức cách mạng đầy người,
Kẻ năm thiếp trẻ, người mười hầu non.*

*-Bác Hồ đại trí, đại hiền,
Chơi Minh Khai chán, gá liền Hồng Phong.
Minh Khai phận gái chữ tòng,
Bác Hồ sái nhất, Hồng Phong sái nhì !(24)*

-Cộng Sản lừa đảo dân chúng:

Cộng Sản bắt dân đi vận tải nhưng lại bảo là vào chiến khu dưỡng bệnh, bắt dân đi tù dài hạn lại bảo là đi học tập chính trị một tuần lễ. Về nông nghiệp, đảng bắt dân trồng mía nhưng họ lại đi mua đường Cuba, không thu mua mía, khiến dân phải bán tống bán tháo hoặc bỏ mía trở cờ. Sự kiện này tái diễn nhiều năm :

*-Bắt trồng lại chẳng thu mua,
Tại sao đảng nở dôi lừa nhân dân ?
Tiền cày, tiền giống, tiền phân,
Một trăm thứ thuế đổ thân gày gò.
Dân đói mà đảng thì no,*

Kêu trời, kêu đất, kêu Hồ chí Minh !

*-Trông mía, trông ớt, trông hành,
Vì nghe lời đảng mà thành bể niêu!
Trông tiêu rồi lại trông điều,
Vì nghe lời đảng mà niêu tan tành !*

5. Các nhân vật Cộng Sản:

Quần chúng đã phê phán các nhân vật Cộng Sản, khi thì nghiêm khắc, khi thì cười cợt, chế diễu:

*-Ông Hồ, ông Duẩn, ông Chinh, (25)
Vì ba ông ấy, dân mình làm than !*

*-Trần Phương, Tô Hữu, Trần Quỳnh, (26)
Vì ba tên ấy dân mình khổđau !*

*-Ba mươi năm chinh chiến, Võ đại tướng nay không còn nguyên giáp,
Một cuộc đời lãnh đạo. Hồ chủ tịch giờ hết cả chí minh !*

*-Khi xưa đại tướng cầm quân,
Bây giờ đại tướng cầm chân đàn bà !*

-Khi xưa đại tướng cầm quân,

Bây giờ đại tướng cầm quân chúng em !

6. Ước vọng của nhân dân :

Dân chúng căm thù Cộng Sản, muốn tiêu diệt Cộng Sản. Chuyện "Làm cho dân chúng vui lòng" được kể như sau :

Một hôm, Hồ chủ tịch, Phạm văn Đồng, Trường Chinh, Lê Duẩn, Lê Đức Thọ. . . đáp phi cơ đi tham quan tình hình dân chúng. Hồ chủ tịch thấy bên dưới đất dân chúng đông đảo đi từng đàn lang thang rách rưới, bèn lấy mấy xu rải xuống, dân chúng chen nhau lượm. Trường Chinh thấy vậy cũng móc túi ném xuống vài xu. Lê Duẩn cũng noi theo gương bác Hồ vĩ đại nhưng không có tiền lẻ, bèn đổi Lê Đức Thọ, Phạm văn Đồng được một ít tiền rồi ném xuống. Dân chúng kéo đến càng đông mà các ông đều hết tiền lẻ. Hồ chủ tịch bèn hỏi cơ chiêu đãi viên hàng không:

"Đồng chí cho tôi biết phải làm thế nào để dân chúng vui lòng".

Nữ đồng chí tiếp viên bèn đáp:

"Kính thưa chủ tịch kính mến, theo em, nếu tất cả các vị lãnh đạo nhảy xuống dưới ấy một lượt thì dân chúng rất vui lòng! "

Nhân dân Việt Nam mong ước có ngày đứng lên tiêu diệt Cộng Sản, dành lại quyền tự do, dân chủ:

-Khi nào đá nổi, lông chim,

*Đông khô, hồ cạn, búa liềm ra tro.
-Anh em hãy đứng vững lên,
Diệt quân Cộng Sản, giành quyền tự do.
Quyết tâm xây dựng cơ đồ,
Quyết giành dân chủ, tự do, hoà bình.*

Đồng bào ta đã phân biệt chính phạm, tòng phạm :

*-Công an, thuế vụ, kiểm lâm,
Trong ba thằng ấy nên đâm thằng nào ?
Tiến lên chiến sĩ, đồng bào,
Cả ba thằng ấy, thằng nào cũng đâm !*

Đồng bào ta căm thù Cộng Sản một thì căm thù bọn trở cờ mười :

Bộ đội thì tha, ba mươi (27) thì giết !

III. KẾT LUẬN

Văn chương truyền khẩu Việt Nam hiện đại rất có giá trị vì đã thể hiện trung thực tư tưởng, tình cảm và ước mơ của nhân dân Việt Nam ngày nay đã sống khổ sở dưới ách Cộng Sản dã man, tàn bạo. Đây là một thứ văn chương mang tính chiến đấu mạnh mẽ với một nghệ thuật cao siêu, bóng bẩy, đôi khi cương quyết, đôi khi lại cười cợt nhẹ nhàng . Đó là một cuộc chiến âm thầm nhưng trường kỳ và mạnh mẽ, phát xuất từ quần chúng và đi sâu vào trái tim đại chúng, một đại chúng khát khao dân chủ, tự do. Đó phát súng ra quân cho cuộc cách

mạng lớn lao của nhân dân Việt Nam trong giai đoạn lịch sử kế tiếp

Mùa xuân Canada 1997

<http://sontrung.com>

Chú thích :

1. Đội : đội cải cách thời 1954-55 rất có uy quyền, muốn bắt ai, muốn giết ai đều tùy thích.
2. Miền Bắc thiếu hàng hóa. Sau 1975, cán bộ và dân chúng ngoài bắc đổ xô vào Nam mua sắm đồ đạc, hàng hóa để dùng và để bán kiếm lời. Dân Nam ta vui vẻ gặp lại bà con, họ hàng.
3. Tây : dân miền Bắc gọi Liên Xô, Tiệp Khắc, Hung, Cuba. . . là Tây
4. Trong thời kháng Pháp, cán bộ Việt Minh về các thôn tuyên truyền, thường đeo túi da (sacchoche) đồng hồ, phong thái khác trai làng cho nên được các thiếu nữ say mê. Nhưng sau một thời gian, anh cán đi nơi khác, để bầu tâm sự lại cho nàng (nàng đeo ballot ngược).
5. Dưới chế độ Cộng Sản, đàn bà lấn áp đàn ông.
6. Nghĩa đen : Sau 1975, Cộng Sản đổi tên đường ở Sài Gòn : Tự Do thành Đồng Khởi, Công Lý thành Nam Kỳ khởi nghĩa. Nghĩa bóng: dưới chế độ Cộng Sản nhân dân ta mất tự do, không còn công lý.

7. Quận nhất là nơi tập trung cán bộ cao cấp. Quận ba có nhiều biệt thự đẹp như các biệt thự đường Tú Xương, Ngô Thời Nhậm. . . Quận Tân Bình là nơi xây cất nhiều nhất vì quân đội chiếm khu sân bay Tân Sơn Nhất, trại Hoàng Hoa Thám. . . xây tư thất, dinh thự, xây nhà bán cho dân, mở quán bia ôm, trung tâm phim sex, chứa thổ, đồ hồ lập một quốc gia riêng, bọn công an phải chào thua mặc dầu trung ương đã nhiều phen can thiệp . Quận Bình Thạnh thì nghèo, chỉ có thành tích bắt lính. Quận Hóc Môn ý là dân cách mạng, thường chống đối chính sách đảng.

8. Khi nào Tưởng Giới Thạch (Đá), Mao Trạch Đông (lông), Hồ chí Minh, Phạm Văn Đồng chết thì Việt Nam hết Cộng Sản. Sấm Trạng Trình có câu : Hồ ẩn sơn trung mao tận bạch, chỉ ông Hồ và ông Mao chết. Cũng có người giải thích : Đá là Nguyễn Cơ Thạch, lông (lông) là Võ Văn Kiệt . (chữ Hán Vũ hay Võ, cũng như Châu hay Chu đều là một)

9. Bài này ngụ ý nói sau thời Võ Văn Kiệt, Cộng Sản bị tiêu diệt. Tín đồ Hòa Hảo tin rằng sau này sẽ có Minh vương ra đời, ngài là hậu thân của vua Minh Mạng, có Trạng Trình tái thế khuông phò (thủ khoản của Phật Thầy Tây An).

10. Hồ chí Minh tên thật là Nguyễn Tất Thành.

11. Sau 1975, dân Bắc đổ xô vào Nam mua hàng.

12. Sau 1975, tại miền Nam, đảng bãi bỏ kinh tế cá thể, bắt mọi người phải vào tập thể, gọi là công tư hợp doanh. Máy may, xe hơi, kèm búa. . . bỏ vào hợp doanh thì coi như là của công, chủ nhân không được lấy lại.

13. Đài : đài phát thanh, cái radio.

14. Chế: quy chế, chế độ ưu đãi.

15. Đầu tiên : tiền đâu? Thủ tục đầu tiên nghĩa là trước hết phải hỏi lộ.

16. Phân : vật xú uế sau khi đại tiện. Còn có nghĩa là phần trăm, thí dụ vay lãi năm phân tức lãi 5%. Sau khi ăn hỏi lộ, hoặc trộm cắp được một số tiền của, các cán bộ chia chác, ông lớn ăn nhiều phân, ông nhỏ ăn ít phân. . .

17. Ăn bản : ăn hỏi lộ, ăn chặn, ăn bớt. . .

18. Tin: Tin học, vi tính (computer)

19. Kinh:Kinh tế. .

20. Sau 1975, Cộng Sản lấy khách sạn Đồng lợi ở ông Tạ làm nhà tù.

21. Bờ Hồ Hoàn Kiếm cũng như chợ Đồng Xuân nổi tiếng lắm kẻ cắp.

22. Nhà thơ : Tô Hữu làm bộ trưởng kinh tế.

23. Thống chế:Đại tướng Võ Nguyên Giáp thất sủng, làm trưởng ban kế hoạch gia đình.

24. Cộng Sản thường rêu rao ông Hồ đạo đức, sống như bậc thánh, vì hạnh phúc nhân dân mà quên hưởng

thụ. Gần đây, Liên Xô tan vỡ, người ta tìm thấy tài liệu ông Hồ quan hệ nam nữ với nhiều người, trong đó có Nguyễn thị Minh Khai. . Sau Minh Khai thành vợ của Lê Hồng Phong. .

25. Chinh :Trường Chinh.

26. Ba người này hoạch định chánh sách kinh tế Việt Nam thời Lê Duẩn.

27. Bọn trở cờ rất ác ôn, theo Cộng Sản sau ngày 30 tháng 4, 1975.